

Strategie mezinárodní spolupráce v oblasti výzkumu a vývoje a internacionalizace Ústavu fyziky atmosféry AV ČR

Ústav fyziky atmosféry AV ČR, v. v. i. (dále jen „ÚFA“) si je vědom zásadního významu mezinárodní spolupráce pro rozvoj vědy a výzkumu a potřeby jejího institucionálního ukotvení. Z tohoto důvodu se ÚFA v rámci projektu s názvem „Rozvoj kapacit pro výzkum a vývoj na Ústavu fyziky atmosféry AV ČR, v. v. i.“ (číslo projektu: CZ.02.2.69/0.0/0.0/18_054/0014500) zavázal k naplnění aktivity č. 5 „Strategické nastavení a rozvoj mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji a internacionalizace výzkumné organizace“. Výstupem této aktivity je vytvoření strategického dokumentu definujícího pravidla a směry, kterými se má budoucí mezinárodní spolupráce ústavu ubírat.

Smyslem a cílem tohoto strategického dokumentu je:

- popsat současný stav mezinárodní spolupráce a internacionalizace Ústavu fyziky atmosféry AV ČR
- identifikovat a podpořit v současnosti nastavené postupy při navazování kontaktů a při samotné realizaci zahraničních spoluprací
- definovat principy zapojení ÚFA do evropského výzkumného prostoru
- stanovit základní směry a cíle dalšího rozvoje mezinárodní spolupráce a internacionalizace
- navrhnout konkrétní opatření včetně nastavení mechanismů podpory pro tuto oblast

Současný stav v oblasti mezinárodní spolupráce a internacionalizace ÚFA

1. Mezinárodní konference – navazování kontaktů, prezentace ústavu

K přenosu know-how a navazování kontaktů dochází mezi výzkumnými pracovníky zejména na odborných zahraničních konferencích. ÚFA má zájem, aby se výzkumní pracovníci aktivně účastnili mezinárodních konferencí, které jsou celosvětově uznávané a navštěvované špičkovými vědeckými pracovníky v daných oborech.

2. Spolupráce se zahraničními institucemi

Spolupráce ÚFA s mezinárodními a zahraničními organizacemi se vyznačuje svou dlouhodobostí a různorodostí. Směřování uvedené spolupráce, zejména výběr zahraničních partnerů a způsob její realizace, vyplývá z aktivit a odborných potřeb jednotlivých oddělení, týmů a pracovníků a z jejich odborných zájmů. Tento decentralizovaný charakter spolupráce se ukazuje jako účinný z hlediska navazování nových zahraničních kontaktů i z hlediska motivace k jejich rozvoji.

Jako příklady spolupráce ÚFA s excelentními zahraničními institucemi můžeme uvést následující:

- účast na mezinárodních projektech financovaných zahraničními poskytovateli (rámcové programy Evropské komise, COST) nebo výzkumnými organizacemi (např. ESA),
- partnerská spolupráce se zahraničními univerzitami a výzkumnými organizacemi (např. DLR Oberpfaffenhofen, Hebrew University of Jerusalem, Delft University of Technology atd.) na základě dvoustranných dohod (Memorandum of Understanding, dohody o společném řešení grantových projektů aj.), společných projektů nebo ad hoc,
- podpora vědy v rozvíjejících se zemích,

- účast pracovníků ÚFA na rozhodovacích procesech mezinárodních organizací, rad a výborů a na činnosti mezinárodních odborných společností a institucí (mj. EGU, COSPAR, URSI, IAGA, IUGG, ESA, IAMAS)
- činnost v redakčních radách časopisů (International Journal of Climatology, Advances in Space Research, Surveys in Geophysics, Nature Scientific Reports, Radio Science Bulletin ad.)
- působení v organizačních výborech konferencí, vedení sekcí na konferencích,
- působení v panelech a jiných hodnotících orgánech zahraničních a nadnárodních grantových agentur (ERC, HORIZON 2020 aj.).

Dopady vzájemné mezinárodní spolupráce jsou viditelné jak v oblasti kvality a kvantity vědeckých výsledků (jelikož pro dosažení řady z nich je využití unikátního know-how nebo vybavení zahraničních partnerů zásadním přínosem), tak v oblasti mezinárodní reputace ÚFA. Následně má výše zmíněné vliv také na mezinárodní hodnocení či úspěšnost mezinárodních projektů. Internacionalizace zvyšuje i šanci pro získání individuálních grantů typu ERC, Fulbrightovo stipendium či Marie Skłodowska-Curie actions.

Formy, jakými mezinárodní spolupráce probíhá, jsou zejména:

- individuální spolupráce s kolegy ze zahraničních pracovišť založená na osobních kontaktech, společných odborných zájmech či práci na mezinárodních projektech,
- výzkumná činnost mezinárodních týmů vedoucí ke společným publikacím a jiným vědeckým výsledkům,
- účast na mezinárodních konferencích, workshopech a školách jako lektori i účastníci,
- výzkumné pobyty a stáže pracovníků a doktorandů na partnerských pracovištích v zahraničí a pobyty zahraničních kolegů na ÚFA.

ÚFA se soustavně snaží podporovat své vědecké pracovníky a motivovat je k absolvování výzkumné stáže v zahraničí, ať formou poskytování informací o možnosti stáží a pobytů, tak následné pomoci při hledání zdrojů financování.

3. Internacionalizace výzkumného prostředí ústavu

Kromě výše uvedených příkladů spolupráce s konkrétními zahraničními institucionálními partnery ÚFA průběžně pracuje na budování svého charakteru jakožto mezinárodní výzkumné instituce srovnatelné s renomovanými zahraničními pracovišti. To znamená zejména potřebu rostoucího zapojení zahraničních vědeckých pracovníků i doktorandů do výzkumných prací v rámci našeho ústavu a s tím související odstraňování případných administrativních a jazykových překážek pro tyto zahraniční spolupracovníky.

Zapojení zahraničních pracovníků je umožňováno a usnadňováno těmito způsoby:

- webové stránky v anglické verzi
- důležité interní dokumenty (relevantní Směrnice a Příkazy ředitele, BOZP, Pracovní řád a další pracovněprávní dokumenty) přeložené do angličtiny a přístupné na intranetu
- celoustavní informační e-maily zasílané v českém i anglickém jazyce
- konverzační kurzy angličtiny a dalších jazyků pro odborné i administrativní zaměstnance (mj. široká nabídka jazykových kurzů od Kabinetu jazyků Ústavu pro jazyk český AV ČR)
- podpora zahraničních pracovníků ve studiu češtiny

Další oblasti, ve kterých se ÚFA podílí na internacionalizaci výzkumného prostředí, jsou:

- podpora členství našich vědců v mezinárodních edičních a redakčních radách
- podpora účasti na mezinárodních vědeckých projektech
- podpora mezinárodní mobility zejména pro začínající výzkumné pracovníky
- motivace k publikování výsledků výzkumu v prestižních mezinárodních časopisech formou finanční odměny

Cíle Ústavu fyziky atmosféry na poli mezinárodní spolupráce a internacionalizace

- spolu s vypracováním tohoto strategického dokumentu a jeho schválením se zavázat k jeho systematickému plnění
- patřit k mezinárodně známým a uznávaným výzkumným institucím
- dlouhodobě spolupracovat s ostatními zahraničními institucemi a pomocí této synergie přispívat k novým poznatkům a objevům
- průběžně zajišťovat dostatečné zdroje financování pro zahraniční spolupráci
- oslovovat a zaměstnávat kvalitní zahraniční pracovníky
- dále rozvíjet jazykovou vybavenost pracovníků ústavu
- směřovat k plně dvojjazyčnému pracovišti
- podílet se na výzkumných projektech zahraničních partnerských institucí
- účastnit se mezinárodních vědeckých konferencí a stáží za účelem navazování nových kontaktů, zvyšování renomé ústavu a sdílení vědeckých poznatků
- usilovat o zapojení pracovníků ÚFA na rozhodovacích procesech mezinárodních organizací, rad a výborů
- významné výsledky výzkumu publikovat ve špičkových mezinárodních časopisech

Navrhovaná opatření k dosažení cílů

- podpora zapojení do mezinárodních projektů a účasti vědeckých pracovníků ÚFA na mezinárodních konferencích
- podpora podávání národních projektů (v obou případech podpora informační, administrativní a technická – zajistí projektové oddělení)
- vedení projektů a účast v nich – jedno z kritérií při atestacích výzkumných pracovníků a jedno z kritérií odměňování
- totéž pro aktivní mezinárodní spolupráce

- odměňování za publikační aktivitu se soustředí na ohodnocení publikací v prestižních časopisech
- zřízení a zajištění funkčnosti projektového oddělení
- průběžná aktualizace webových stránek a interních dokumentů (včetně manuálu pro nové zahraniční zaměstnance) v angličtině
- nabídka kurzů angličtiny pro odborné i administrativní pracovníky
- zveřejňování nových pracovních nabídek na pozice vědeckých a výzkumných pracovníků také v anglickém jazyce, a to nejen na webových stránkách ústavu, ale nově také na portálu Euraxess
- realizace stáží a navázání dlouhodobé spolupráce se zahraničními partnerskými institucemi v rámci projektu „Rozvoj kapacit pro výzkum a vývoj na Ústavu fyziky atmosféry AV ČR, v. v. i.“ (číslo projektu: CZ.02.2.69/0.0/0.0/18_054/0014500)

